

S&S 2023/47

Rechtbank Noord-Holland

28 december 2022

Directe aanspraak op de vervoerders-aansprakelijkheidsverzekeraar in een CMR-zaak

Wallenborn geeft opdracht aan Trivanovic tot het vervoer van een viertal zendingen van een luchthaven in Luxemburg naar de luchthavens van respectievelijk Luik, Eindhoven en Amsterdam. Tijdens het vervoer ontstaat brand aan de oplegger en gaat de lading vanwege de brand verloren. Wallenborn dagvaardt daarop vervoerder Trivanovic en haar vervoerders-aansprakelijkheidsverzekeraar Uniqa voor de rechtbank te Noord-Holland. Trivanovic en Uniqa betwisten dat de Nederlandse rechter internationaal bevoegd is om van de vordering kennis te nemen. Uniqa voert daartoe aan dat hij als vervoerdersaansprakelijkheidsverzekeraar van Trivanovic geen partij is bij de vervoerovereenkomst tussen de vervoerder en Wallenborn en dat de vordering op hem daarom niet op de bevoegdheidsregels van de CMR gestoeld kan worden. Daarnaast geeft Uniqa aan dat in de door hem met Trivanovic gesloten verzekeringsovereenkomst een forumkeuze is gemaakt voor de rechter te Bulgarije. Het Europese recht (Verordening (EU) nr. 1215/2012 (Vo Brussel I bis)) biedt evenmin mogelijkheid om Uniqa in Nederland in rechte te betrekken, omdat een verzekeraar in beginsel moet worden opgeroepen voor het gerecht waar hij woonplaats heeft, althans voor het gerecht van de woonplaats van de eiser. De eiser Wallenborn is gevestigd in Denemarken, terwijl de verzekeraar evenmin gevestigd is in Nederland, zodat het Europese recht ook geen mogelijkheid biedt om Uniqa hier in rechte te betrekken. Wallenborn stelt daartegenover dat het CMR-verdrag de mogelijkheid geeft om Uniqa hier te dagvaarden.

Beslissing rechtbank

De rechtbank stelt allereerst vast dat de rechtsmachtregeling (de internationale bevoegdheid) van de CMR voor gaat op die van de EU-verordening. Dat betekent dat volgens de rechtbank op grond van artikel 31 CMR beoordeeld moet worden of de Nederlandse rechter rechtsmacht heeft (internationaal bevoegd is) om van het geschil kennis te nemen.

Allereerst stelt de Rechtbank Noord-Holland vast dat zij bevoegd is om kennis te nemen van het geschil van de vordering van de afzender Wallenborn op de vervoerder Trivanovic, nu twee van de vier zendingen afgeleverd moesten worden te Schiphol. De CMR bepaalt dat de rechter van het land van aflevering bevoegd is om van de vordering kennis te nemen. Maar

in dit geval moest er ook een zending worden vervoerd naar Luik te België. Ook voor dit deel van de vordering beslist de rechtbank dat zij bevoegd is om hiervan kennis te nemen. Dat is een praktische en economische oplossing, maar het zou interessant geweest zijn als de rechtbank had uitgelegd waarom de rechtbank vindt dat zij bevoegd is voor dat deel van de vordering.

Vervolgens is de vraag of de Rechtbank Noord-Holland ook bevoegd is om te beslissen over de vraag of Wallenborn een directe vordering geldend kan maken op de vervoerdersaansprakelijkheidsverzekeraar Uniqa. Ook die vraag beantwoordt de rechtbank positief. De rechtbank overweegt dat artikel 31 CMR zeer ruim is geformuleerd, omdat dit artikel bepaalt dat alle rechtsgedingen waartoe het CMR-verdrag aanleiding geeft, kunnen worden gebracht voor het gerecht op het grondgebied waarvan de plaats van inontvangstneming of de plaats bestemd voor aflevering van de goederen is gelegen. De vordering tegen Uniqa is een vordering waartoe het vervoer aanleiding geeft, zodat de Rechtbank Noord-Holland bevoegd is. De rechtbank volgt daarmee de lijn in de jurisprudentie die door de Rechtbank Rotterdam is ingezet. Ik verwijs korthedshalve naar onder meer het vonnis dat besproken is in *de Beursbengel* nr. 920 van december 2022, pag. 31.

Commentaar

Kun je bij een directe aanspraak van de ene verzekeraar jegens de andere verzekeraar in een CMR-zaak dagvaarden en een regresvordering instellen voor dezelfde rechter als de rechter die van de vordering tegen de vervoerder kennis neemt?

Volgens de Rechtbank Rotterdam S&S 2022/83, S&S 2022/84, de Rechtbank Oost-Brabant (S&S 2021/91) en nu ook de Rechtbank Noord-Holland regelt artikel 31 CMR – dat bepaalt welke rechter rechtsmacht heeft en over een zaak mag oordelen – ook de rechtsmacht bij een directe aanspraak van een (gesubrogeerde verzekeraar van de hoofd)vervoerder tegen de verzekeraar van een (onder)vervoerder in geval van ladingsschade tijdens het vervoer over de weg waarop het CMR-verdrag van toepassing is.

Eerder heeft het Bundesgerichtshof (BGH), de hoogste Duitse rechter, artikel 31 CMR al ruim uitgelegd. De visie van het BGH wordt nu dus door de rechtbanken in Nederland overgenomen. Overigens is op deze uitspraak kritiek geweest, omdat de vraag is hoe deze uitspraak zich verhoudt tot de bevoegdheidsregels die op Europees niveau zijn afgesproken en die zijn neergelegd in de (herschikte) EEX-verordening. Onduidelijk is hoe de Hoge Raad uiteindelijk hierover zal oordelen en of de Hoge Raad een even ruime uitleg aan artikel 31 CMR zal geven als de rechtbanken. Ook is niet uitgesloten dat uiteindelijk de Europese rechter hier nog een beslissing over zal geven.

De CMR regelt de bevoegdheid van de rechter om van het geschil kennis te nemen, maar niet of er een directe aanspraak tegen de verzekeraar bestaat. Dit hangt af van het toepasselijke nationale recht. Dat recht is veelal het recht dat op de verzekeringsovereenkomst van toepassing is. Het Poolse en Franse recht kennen bijvoorbeeld in beginsel een dergelijke directe aanspraak. Het Nederlandse recht kent een dergelijke directe aanspraak in beginsel niet, behoudens specifieke uitzonderingen in bijzondere situaties.

Kortom, bij het regres op een (onder)vervoerder is het zinvol om te onderzoeken of op grond van het toepasselijke recht niet alleen een vordering tegen de (onder)vervoerder kan worden ingesteld, maar ook tegen diens verzekeraar. Dat kan praktisch en economisch zijn. De kosten van het instellen van een vordering tegen een extra procespartij zijn veelal beperkt, omdat dit in beginsel kan worden gedaan in dezelfde dagvaarding. Door het instellen van een vordering tegen de verzekeraar kan mogelijk wel een extra debiteur worden gecreëerd die bovendien solvabel is.

De hier besproken jurisprudentie is afkomstig uit S&S (Aflevering 5; 2023), Kluwer B.V., Postbus 23 (7400 GA) Deventer.

Mr. V.R. (Vincent) Pool
De auteur is advocaat en partner bij Van Traa
Advocaten te Rotterdam.